

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova
Katedra hudební výchovy
Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Posudek bakalářské práce

oponent

Jméno studenta: Eliška Kejklíčková

Název práce: Obecná symbolika a teorie symbolů ve středověké hudbě

Vedoucí práce: MgA. Jiřina Dvořáková, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Magdalena Saláková, Ph.D.

Kritéria hodnocení práce	Hodnocení (známky 1 - 4)
Formulace odborného záměru a stanovení cílů práce	3
Hloubka a správnost teoretické analýzy tématu	3
Využití praktických a uměleckých zkušeností	3
Odborný styl, pojmová a terminologická úroveň	3
Práce s prameny a literaturou, etika přejímání informací	3
Adekvátnost použitých metod	3
Kvalita interpretace výsledků výzkumu	3
Logická stavba a členění práce	3
Formální úprava a náležitosti práce	4
Stylistická a gramatická správnost	4
Vlastní přínos studenta	3
Využitelnost výsledků práce v teorii a v praxi	2

Dílčí připomínky a návrhy:

Práce vykazuje celou řadu zásadnějších i drobnějších problémů z hlediska formálního, obsahového, metodologického, stylistického i gramatického. Výběr dílčích připomínek ke všem jmenovaným oblastem uvádím heslovitě i s příklady, zahajuji připomínkami formálního rázu:

- „Abstrakt“ je příliš krátký a nevystihuje vše, co v práci nalezneme.
- „Úvod“ považuji za nedostatečně propracovaný: není jasně jmenován cíl práce, neuvádí stav bádání o tématu, zdroje (jen dva!) pouze jmenuje, necharakterizuje.
- „Závěr“ má být na vlastní stránku, je příliš stručný, nepřináší jasné shrnutí zjištěného. Co se zdrojů týče, opět jen konstatuje totéž, necharakterizuje jejich přínosnost, kterou autorka mohla podrobit kritice během práce na tématu. „Závěr“ navíc neuvádí ani způsoby, jimiž je možné na bádání navázat.
- Použité zdroje nejsou abecedně srovnány.

Po stránce stylistické práce obsahuje veliké množství „kostrbatých“ formulací či nesmyslně vytvořených vět (špatné pády a vazby), což zjevně svědčí o nedostatečných závěrečných korekturách, ale pravděpodobně i o úrovni jazykové výbavy studentky. Opět uvádím výběr, číslo před dvojtečkou označuje stranu:

- 10: Avšak estetice církevních otců nemůže být hudba opominuta,
- 8: Nebyla v této kategorii sama, avšak ještě s aritmetikou, geometrií a astronomií.
- 9: Avšak další si lidé nad nimi uvažovali jinak
- 9: S rozšiřováním náboženstvím přišly nové obřady
- 9: podle tehdejších názorů různorodě uspořádané tóny působí nestydatě.
- 11: církev musela zajišťovat pro své příslušníky vzdělání společné národní řeči, tedy latiny. – ne vzdělání, ale znalost
- 11, 18: nahodilé použití archaismů – zjevně z literatury: kteréžto apod.
- 22: Další metoda spočívala, která byla používána od 10.století, zaznamenávala neумы do různých výšek podle toho, jakou výšku měl tón.
- 25: první věta odstavce nemůže znít takto: Například francouzská notace, která se stala jedním z hlavních východisek pro zápisy v pozdějších letech.
- 27: ...názory od stoiků, kteří nazírali na svět jako na něco, co není krásné pouze jako celek, ale i jeho části.
- Úvod: Vydané byly v roce 2012, jsou tudíž jedním z posledních děl, obsahující myšlenky a teorie středověkých myslitelů a autorovým pohledem na ně.

Odborný styl není udržen např. ve větě: *K modernizaci dalších notačních teorií dochází v polovině 13. století, kdy, jak se říká lidově, přichází na scénu Franko Kolínský...* (str. 24). Terminologicky nevhodný termín, který patří do mluvené řeči, používá autorka rovněž např. též na str. 26 („bud’to“). Překlepů a chybějících nebo naopak nadbytečných (duplikovaných) slov se v práci vyskytuje přes třicet(!) a opět svědčí o zanedbané pozornosti na závěrečné korektury.

Práce obsahuje také hrubé chyby, z velké většiny se jedná o problém shody přísudku s podmětem!

- 9: samotná čísla dostávaly své významy, které mohly zprostředkovávat pomocí symbolů
- 17: naproti tomu stály řemeslná umění
- 24: Notační hodnoty měli i podle jeho názoru tři hodnoty
- 36: Hudba a další umění měli být těmi...
- 19: což znamená nepodporuje tvrzení o existenci musici mundany. (Termíny jako Ars či musica doporučuji neskloňovat! viz 14, 19)

Mezi další nejčastější pravopisné chyby patří chybějící čárky v souvětích (např. na straně 11 se to stane 4x!). Další příklady, např. str. 15, 20, 21, 27, 31, 36, 37, 38.

Též po stránce obsahové se v práci vyskytuje celá řada diskutabilních tvrzení, dublovaných informací, nejasných tvrzení:

- 8: Hudba = autonomní disciplína – ve středověku již není závislá na morálních zákonech. – Skutečně? Vysvětlete.
- 8: „Začalo být o ní (= o hudbě) uvažováno jako o vědě.“ – Tento přístup samozřejmě známe již z doby antiky!
- 15: hoquenty? Kde jste se setkala s tímto označením? Vysvětlete pojem hoquetus
- 15: Autorka uvádí jméno typického představitele, a přitom mu věnuje (narozdíl od předchozích jmenovaných) pouze několik řádků. Proč?
- Dublování či vícečetné uvádění informací – např. hudba součástí kvadrivia + popis (kap. 2, 3)
- 19: V souvislosti s hudbou a vesmírem je vhodnější mluvit o astronomech, nejen o matematicích
- 21: Terminologie – spíše se používá termín neumatická notace než neumová notace
- 22: Neumatický zápis byl formován do tvaru vlnovky, avšak záviselo na průběhu melodie. – Uveďte příklady neumatických notací, kde „vlnovka“ využitá není!
- 22: O melismatech a zápisu sylabického zpěvu hovoří studentka až v souvislosti s kvadratickou notací. Proč?
- 23: Zpočátku vznikla notace modální, která se nejdříve nelišila od té kvadratické... = nepravdivé tvrzení
- 23: Autorka hovoří o nerozlišování longy a brevis, ale vůbec tento problém nevysvětluje (ani v pozn. pod čarou)
- 26: Nauka o proporcích však byla hlavně doménou teorie a neměla praktický význam. – velice diskutabilní názor

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova
Katedra hudební výchovy
Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1

36: Jedinou inspirací a námětem byl hudebním skladatelům právě Bůh – Co např. gogliardské písně? Světská lyrika? = nepravdivé tvrzení.

Ukázka problémů dublování a řazení informací: např. několikrát se postupně dozvídáme obecnou informací, že Ars nova přichází po Ars antiqua. Jindy je až po zevrubném představení pythagorejského estetického pojetí uvedeno zcela obecné tvrzení: 33: Hudba a její chápání měly ve středověku vztah k matematice. Symbolického významu nabyla i čísla. Již u pythagorovců nalézáme základy těchto myšlenek.

Poznámkový aparát a práce s citací jsou ve většině případů v pořádku, i v této oblasti však zůstávají nějaké plochy textu „nedotažené“.

Chybějící uvozovky: např. str. 12: Jeho učení se stalo zjevnou pravdou.

Chybí poznámka např. k prvnímu odstavci na str. 15, kde studentka přejímá a vypisuje konkrétní názory

Chybí původ citace na str. 22- označení strany u diskutabilního názoru na existenci notace

37: Poznámka č. 82 – chybí jasné označení přejímané citace uvozovkami

38: chybí jasné označení zdroje – např. odstavec o církevních otcích a jejich kritice světské hudby

38: Chromatická hudba měla tóny uspořádaný všelijak a byla určena pro lidi, kteří mají hříšný život a sklony k divokému pijáctví. – Zde se zjevně též jedná o citaci, která však není označena (Je to tak?!)

Celkové posouzení práce a zdůvodnění výsledné známky:

Jak již bylo zmíněno v úvodu Dílčích připomínek, práce obsahuje řadu problémů zásadnějších i méně závažných. Vedle vyjmenovaných bodů výše je hlavní otázkou, jak – a především z jakých témat autorka svou práci vystavěla. Kapitola „Kulturní vhled“ nevysvětluje zařazení kapitol o notaci a nástrojích v kontextu – pouze klade informace vedle sebe a kupí je – nehledá a nepopisuje jejich souvislosti s estetikou, „krásou interpretace“ atd. Kapitola 3 je nevyváženě krátká, navíc se prolíná s obsahem a těžištěm zájmu kapitoly 2, jisté informace bez bližšího vysvětlení dubluje. (Z celkového pohledu se kapitoly 2,3,4 se týkají právě zásadního kulturního vhledu a jsou to vlastně tematické podkapitoly. Nabízí se tedy otázka, proč nejsou vhodně spojeny.) Kapitola 5 se věnuje notaci a jejímu historickému vývoji. To však ale není předmětem práce a skutečně za celou kapitolu nepadne jediná zmínka o zásadní vazbě k tématu práce.

Bezesporně nejzajímavější, nejplynulejší i nejvěcnější je kapitola 6 (celkem 9 stránek) o kráse a symbolech. Je zajímavé, že právě zde je mnohokrát méně překlepů a neuhlazených formulací, jako kdyby právě tato část jako jediná prošla závěrečnou korekturou. V této kapitole autorka zúročuje svou erudici v oblasti estetiky, škoda, že podobně kvalitní přístup nevidíme i v dalších kapitolách. Za problematické však u zpracovávání bakalářské práce považují to, že zde autorka vychází pouze z jedné publikace a nekonfrontuje názory Morawského s jinými estetiky.

Jako velice diskutabilní se mi jeví zařazení kapitoly 8. Autorka práce tvrdí, že: *Historie středověkých hudebních nástrojů je spjata s instrumentální hudbou a jejím vývojem, proto je i tato kapitola součástí práce. Mnozí tehdejší teoretikové se zabývali i těmito tématy.* – Ano, o tom bezesporně není pochyb, ale tématem této práce je **Obecná symbolika a teorie symbolů ve středověké hudbě**, ne historie středověku. Ač se tedy zde čtenář dozví mnoho zajímavých informací, dochází zcela k odklonu od tématu, místo aby přišla část, která se tématu bude věnovat nejhluběji a rozpracovala těžiště práce.

PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova
Katedra hudební výchovy
Magdalény Rettigové 4, 116 39 Praha 1

Otázky pro diskuzi:

- Vysvětlíte vlastní pohled na stavbu práce, zařazení jednotlivých kapitol a především obhájte opodstatnění zařazení kapitoly 8 (a její vazbu na téma práce).
- Pohovořte o klíčovém tvrzení: *Krása nebyla pouze abstraktní pojem, ale zkušenost*, které uvádíte na str. 9
- Co přesně myslíte následující větou? Vysvětlíte použití sousloví svět milosti: *Došlo k uvědomění, jakou roli představuje rytmický řád ve světě přírody a ve světě milosti* (str. 18)
- Na str. 22 tvrdíte, že *Neumatický zápis byl formován do tvaru vlnovky, avšak záviselo na průběhu melodie*. – Uveďte příklady neumatických notací, kde „vlnovka“ využita není.
- Na str. 30 se zmiňujete, že podle Vašeho názoru *je sedmý modus více blíže erotičnosti*. Na základě čeho tak soudíte? Z jakých analýz vycházíte?
- Vysvětlíte pojem *patristika*, který užíváte např. ve větě: *Již v patristice Augustin považoval hudbu jako prostředek k poznání Boha*.

Navzdory zmíněným nedostatkům a díky kvalitě zpracování kapitoly č. 6 bakalářskou práci Elišky Kejkličkové **doporučuji k obhajobě.**

V Praze dne 3. 9. 2020

podpis